

Raduha

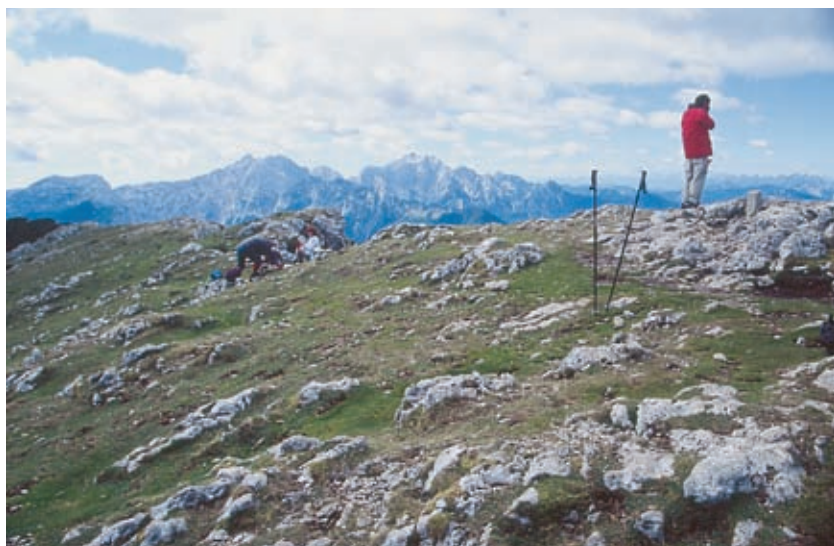
Plečata gorska teta in njen velikan

Dostop: Snežno jamo je najlepše doživeti na krožni planinski turi: parkirišče pod Kočo na Loki – vrh Raduhe – Snežna jama – parkirišče. Brez ogleda Snežne jame je tura dolga dobre tri ure hoda; z ogledom jame pet ur. Do parkirišča pod Kočo na Loki (1534 m) se pride z odcepa med Lučami in Ljubnim v Zgornji Savinjski dolini po cesti, ki je dolga 13 km. Od parkirišča je še 10 minut do kočice, od nje pa še poldruga ura na vrh Raduhe. Ob povratku se je z vrha treba spustiti do planine Arta. Pod njo je Snežna jama (1556 m), odprta od maja do konca oktobra ob sobotah in nedeljah. Ogledi so od 1. junija do 30. septembra vsaki dve uri ob sobotah, nedeljah in praznikih. Od Snežne jame je še 2 km po cesti do parkirišča. Potrebna je planinska oprema, za jamo pa tudi kaj toplih oblačil.

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Kot mlajša gorska nagubanka, ki je zgrajena z zgodnjetriasnimi apnenci, spada gora Raduha (2062 m) v Kamniško-Savinjsko Alpe, vendar jo je od njihovega osrčja odrezala Savinja s svojo globoko sotesko. K njej se Raduha spušča s strmim skalnatim pobočjem. Tudi na sever je ta plečata gorska teta skalnata. Njene tristometrskostene naskakujejo le alpinisti. Proti jugu pa je poraščena z gozdovi in posejana s krčevinami gorskih kmetij. Že ko se od Koče na Loki mimo grčastih macesnov zložno dvigamo nad gozdno mejo, zaslutimo veličastne razglede. Vsekakor je treba pri načrtovanju izleta na Raduho počakati na kar najboljšo vremensko napoved; le v jasnem vremenu

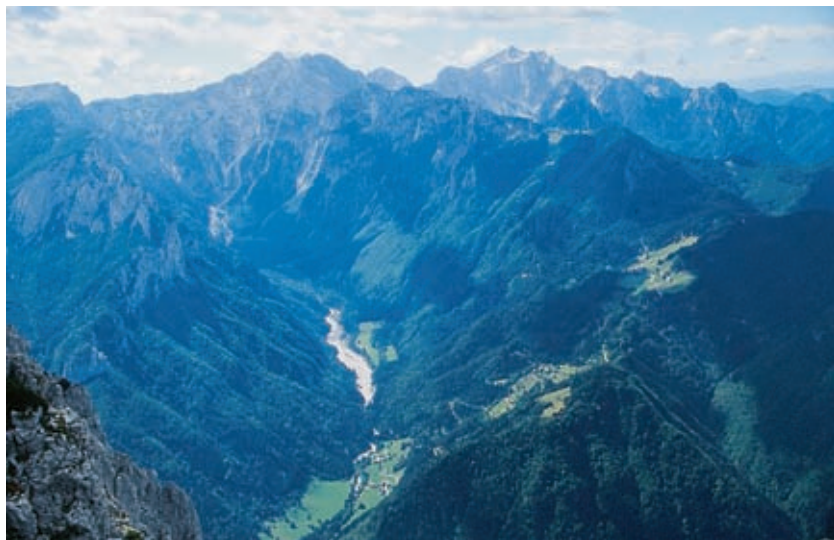
Vrh Raduhe je na zahod in sever strmo odsekan.

si je mogoče privoščiti enega najlepših razgledniških užitkov pri nas. Poseben položaj te gore omogoča redko priložnost, da z enim pogledom – v nekoliko ožjem kotu pa tudi v objektiv fotoaparata – zajamemo vse naše najvišje gore: Ojstrico, Planjavo, Grintovec, Mrzlo goro, Storžič, Krn, Triglav, Škrlatico, Stol, Vrtačo, Košuto ... V polnem kotu pa vidimo več kot polovico Slovenije: Smrekovec, Pohorje in Boč; Golte, Menino, Mrzlico in Kum; Veliki Rogatec in Snežnik; in za najvišjimi gorami, ki smo jih našli, še Obir, Visoke Ture z Grossglocknerjem pa Olševo, Peco, Svinško planino, Uršljo goro in Pohorje. Tu je nanizano samo gorato obzorje; razgled dopolnjujejo vse mehko valujoče ozemlje pod obzorji, temne odeje gozdov in svetlozelene zaplate travnikov, ki okoli zaselkov in samotnih kmetij kažejo našo sredogorsko kulturno krajino v najlepši podobi. Pastirske planine na Raduhi so večinoma opuščene, pašnikov nihče več ne trebi. Na njenih strminah vendarle zremo v sledove trdega kmečkega življenja: poševne senožeti, drče, po katerih žilavi možje spravljajo les, številne nevarne traktorske poti ... in blejanje ovčjih tropov, navidezno izgubljenih v temnih globačah. Po nižjih pobočjih je raztresenih nekaj trdnih visokogorskih kmetij, ki so kakor prežihovske Karnice nekam

Na severno stran se z Raduhe odpre širen pogled na nekatere podolševske kmetije, posebno pa še na Koroško pod mogočno Peco.

Strmo pod Raduho se Robanov kot steza proti Ojstrici in drugim goram v verigi Grintovcev. Na desni spodaj si vse višje sledijo kmetije Govc, Roban, Vršnik, Knez in Haudej.

Takole je videti Raduha s kmetije Špeh pod goro Rogatec.

zvvišene, gospodarsko same sebi zadostne, ponosne na svojo obstojnost, lastno moralo, družinski red in preprosto kulturo. Z vrha Raduhe pa tudi od drugod z njenega nekajkilometerskega grebena se je mogoče razgledovati po jasadah okoli domačij Radušnikov, Suhadolnikov, Rebernikov, Grobelnikov – in številnih drugih družin z lepimi priimki, ki se končajo na -ik. Z vrha se lepo vidi k Bukovniku, ki je najvišje ležeči slovenski dom (1327 m). Globoko pod vrhom so si svoj

čudoviti prostor pod soncem izbrali tudi Tolstovršniki. Na njihovo travno, na jugozahod nagnjeno polico – po tem prostoru, ki je ob ostrorobem in grapastem površinskem sistemu solčavskih krajev videti tolst in obel, a vendar vršen, so dobili domače ime – pelje cestna pentlja, bela in lepa, kakor da jim jo je spletla kakšna nebeščanska gospodična.

Ko smo že pri bajeslovnih primerjavah, se lahko spomnimo še na pravljico o nesrečnem raduškem velikanu, ki je imel ženo Velebabo. Če mu je kdaj oprala hlače, je bila Savinja tri dni kalna. Nekoč mu je šivala srajco, pa se je z Raduhe odtrgala ljubosumna skala in jo ubila. Velikan je zagrabil Velebabino iglo in jo od jeze zalučal proti Savinji, kjer še danes stoji zapičena (kot znameniti skalni rogelj Igla). Potem se je od žalosti skrtil v neko zijalko, od koder ga še vedno ni na spregled. Le kadar pije vodo v svoji jami, studenec pod Iglo še danes presahne. V katero jamo se je bil zavlekel?

Tega nihče ne ve. Leta 1981 so ga jamarji iz Prebolda iskali še v dnu velike udornice pod Planino Arta. Udornica, že sama po sebi osupljiv čudež narave, se nadaljuje v jamo, ki, imenovana Snežna jama, odtlej velja za eno najlepših visokogorskih jam v Evropi. Dolga je več kot 1000 metrov, globoka pa 100. Zlasti v notranjosti je bogato okrašena s kijastimi kapniki. Že ob vhodu pa so zanimiva ledena jezerca. (Če vas otrok vpraša, kdo je naredil jezerca, mu lahko razložite, da so to ohlajene solze

neutolažljivega velikana.) Do konca oktobra vas po njej ob vikendih pelje vodnik. Obiskovalcev je v tej najvišji turistično opremljeni jami v Sloveniji vse več. Po zaslugi preboldskega jamarskega kluba Črni galeb je v notranjosti skoraj nedotaknjena. Osvetljen je le vhod, večji del pa si je s kapniki – znamenitimi malgoniti, mehкими kapniki iz jamskega mleka, sestavljenimi iz igličastih kristalov kalcijevega karbonata, ki spremenijo obliko že na najrahljši dotik – vred treba ogledati s karbidno svetilko v rokah. Velik del notranjosti je še neraziskan. Bomo še videli, kako globoko k sebi bo jamarje spustil velikan z Raduhe. Če jih bo čisto na koncu čakal le počen lonec, bodo vedeli, da je jamarske povestice pač konec.

Okoli 165 let stara hlevska vrata pri domačiji Rihar nad Podvolovljekom

Snežna jama. Više ležeče jame, ki bi bila opremljena za obisk turistov, v Sloveniji ni.